

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение

Детский сад №5 “Радуга” городского округа “город Якутск”

“Идэ дойдута”

Мичээр бөлөх.

Иитээччи: Голокова

Туяра Васильевна

Якутск 2017

Анагас дьарык

Ытыллар бөлөх: орто бөлөх.

Сүрүн уобалас: Тулалыыр эйгэ (познание)

Алтыар уобаластар: Тыл сайдыыта, ахсаан

Туттуллар матарыйаал: Идэ(профессии)-хартыыналар, быраас, повар, музыкант, строитель, иитээччи туттар тэриллэрэ, таабырыннар.

Темата: “Идэ дойдута”

Сыала: Идэлэри кытта билсиьи.

Үөрэтэр, иитэр сорук: Үлэни, үлэниттэри харыстыырга, сыаналыырга үөрэтии.

Сайыннарар соруктар: Оонньуу, бэсиэдэ көмөтүнэн сангарар саганы сайыннарыы, тарбахтарбыт былчыннарын сайыннарыы, көхтөөх буолууну иити, оҕо интириэнин тардыы, оҕо билэр-көрөр дьоһурун сайыннарыы.

Дьарык барыыта:

Хааман сиэттиһэн кирири, олоруу

Иитээччи: Оҕолоор, Бүгүн биһиэхэ ыалдьыттар кэллилэр кинилэри кытта дорооболоһуобун! Үтүө күнүнэн!

Оҕолоор ыраахтан айаннаан биһиэхэ ыалдьытты кэллэ Смурфик уонна энигини кытта оонньуон, билсиһиэн баҕарар.

Смурфик: Үтүө күнүнэн оҕолоор мин смурфикпын аатым _____, мин биир көрдөһүүлээхпин мин улааттахпына туох буоларбын билбэппин, наһаа элбэх идэлэр бааллар үһү, соробун билбэппин даҕаны, миэхэ идэ таларга көмөлөһүн эрэ баһаалыста.

И: оҕолоор смурфикка көмөлөһөбүт дуо?

Идэ диэн тугуй оҕолоор ким билэрий? Идэ диэн бары улааттахпытына оскуолаҕа үөрэнэ барабыт онтон туох үлэни буоларбытын талан баран үрдүк үөрэххэ үөрэнэбит онтон үлэни буолабыт. Талбыт үлэбит идэ диэн буолар.

-Таабырынна таайын эрэ. Эппиэттэрин хартыынага көрдөрүү.

1. Манан халааттаах

Ыарыйдахха ийллиир

Биһигини эштиир

Битэмиин биэрэр. Ол кимий?

2. Дьоннору, кыыллары

Ууттан, уоттан быыыыыр

Ол кимий?

3. Араас элбэх минньигэни,

Килиэп үүт атылыыыр

Маҕаыынна үлэлиир. Ол кимий?

4. Оҕолору үөрэтэр

Элбэх билиини биэрэр

Оскуолаҕа үлэлиир, Ол кимий?

Маладьыастар, онтон эыги ийэлэргит, агаларгыт туох идэлээхтэрин билэбит дуо?

Оҕолор эппиэттиллэр.

Билигин биьиги идэлэр дойдуларыгар айанныахпыт.

1. -Көрүн эрэ оҕолоор бастакы дьыэбитигэр туох баарый?

-Кыптыый, сизеркилэ, тараах. Парикмахер тугу гынаарый?

Иннибитигэр тараахтар сыталлар, туохтара суоҕуй? тиистэрэ суох? Билигин биьиги бэйэбит тараах оноруохпут. Тиинэ суох урунуйдаммыт тараахха тиистэри сыыараллар.

2. –Онтон иккис идэбитин көрөбүт. Манна туох турарый. Легонан дьыэ.

Араас кыраыабай

Кыра, улахан

Сырдык, ыраас,

Дьыэлэри тутар. Ол кимий?

Строитель туттар тэриллэрэ. Маладьыастар. Билигин биьиги туттааччылар буолуохпут. Иннибитигэр быыылар сыталлар, ону ыламмыт биьиги дьыэ тутуохтаахпыт.

3. –Тыйый көрүн эрэ онтон манна туох баарый. Масссыына. Олоппостор. Массыынаны ким ытарый? Суоппар. Мээнэ киьи суоппар буолбат, онно эмиэ хайаан да үөрэнэллэр. Суоппар буолуоххутун баҕараҕыт? Чэйин эрэ оонньоохха, биирдии олоппос аттыгар түрдубут. Оонньоон биьиги суоппар буоллубут. Ханнык массыынанан эниги айанныыгыт? (Автобус, грузовик, самосвал, полицейскай, пожарной, такси) болҕомтолоохтук, үчүгэйдик истэбит:

Бу мин массынама турар,(илиитинэн көрдөрөр)

Бастаан тормоьын бэрэбиэркэлибит, (Кнопканы холбуур араарар)

Онтон Көлөнөбүтүн үрдэрэбит (Насоьунан үрдэрэр курдук хамсаныы)

Биир, икки, үс массынабытыгар олороммут айанныыбыт (Уруулбутун хамсатабыт)

Педальбытын үктүүбүт (Атахтарынан көрдөрөллөр)

Скороспытын уларытан

Суолбутун көрөбүт

Туннукпутун “дворнигынан” ыраастыыбыт

Уна ханас ыраас буолла.

Сэрэнэммит айанныыбыт

Биниги дьиннээх суоппардарбыт!

4. Айаннаан кэллибит. Онтон мань көрүөххэин эрэ. Түохтар бааллары? Миискэ, баанка, астар, прибордар.

Сарсыарда аайы биһиэхэ

Хааны буьаран күндүлүүр,

Араас аны буьарар

Илиитигэр хомуостаах

Төбөтүгэр халпаактаах. Ол кимий?

Повар(Асчыт). Ийэлэргитигэр ас астаһабыт дуо? Билигин баанкаба хомпуот оноруохпут, миискэбэ миин буһарыахпыт.

Биирдии ас ылабыт уонна түох аны ылбыккытын этэн баран эбэтэр банкаба, эбэтэр миискэбэ угабыт. Маладьыастар.

Түмүккэ:

Бүгүн биһиэхэ ким күүлэйдии кэлэ сырытта?

Ханнык идэлэр баалларын биллибитий?

Онтон эниги улааттаххытына түох буолуоххутун баьарабытый? Оьолор эппиэттиллэр.

И: Смурфик, хайа түох интириэһинэи биллин, ханнык идэни сөбүлээтин?

С: Наѡа элбэх идэ баар эбит, элбэх интириэнинэйи биллим, барыгытыгар махтал. Мин улааттахпына быраас буолуом. Уонна эниэхэ доруобай буоллуннар диэн аптаах мөһөөччүкпуттэн битэмиин кэниибин биэрэбин.

Бүгүнгү ыалдыппытыгар баһыбалыахха, уонна керсүөххэ диэри диибит.

Бүгүнгү дьарыккытын сөбүлээтигит дуо оҕолоор?

Маладыастар, Керсүөххэ диэри!